

bordar l'aigua', que difícilment (si no és per alguna vaga influència) pot relacionar-s'hi.

GOMA, del ll. vg. GÜMMA, clàssic *cummi* o *gummi*, id., que prové d'Egipte, potser per conducte del grec. ⁵ □ 1.ª doc.: mj. S. XIII, *Lleuda de Cotlliure* etc.

També en Jacme Marc, el substantiu i un verb *gomar* ('engomar', cf. *gomat*), rims equívocs («per cell qui *goma*, per la *goma*», lin. 1780); «*goma*, suor de arbre: *gummi*; *goma de oliver*: *enhema*», Busa-N. ¹⁰ (1507, D-1-1.9); «la *goma* o humor que hix de les plantes: *lachryma*, *gummi*», «ADROGUES: encens --- gales --- *goma*: *gummi*; *goma aràbica* --- oli de bàsem ---», «recepta de fer tinta: --- vidriol --- *goma arabica* polvorizada», OPou (*ThPu.*, 60, 199, 181).

DERIV.: *Gomar* (JMarc, supra); *gomat* [1363]; «cera *gomada*: cera resinata aut *gumata*», OPou (*ThPu.*, 183). *Gomada*. *Gomalina*. *Gomer*. *Gomós* («ple de *goma*», Busa-N.). Un elegant que usa cosmètics, és un *gomós* o un de la *goma*, expressions que ja eren arrelades cap a 1888 com ens mostra un humorístic assaig versaire de l'adolescent PCoromines; ¹ una *gomosa* 'xeringa de goma': «el malalt, no obstant, anà tirant unes hores més, prenent sols algunes gotes d'una *gomosa*, y petites cullaradetes de caldo», MrnVayreda ²⁵ (*Sang Nova* VI, ii, 471). *Gomositat*. *Engomar* i *engomament* [Lacav.].

Res més que mer homònim d'aquest crec que deu ser un men. *engomar* 'fer sella a una peça de ferro calenta, per mitjà d'un *engomador*', el qual és «eina de ferrer, consistent en un doble ferro, corbat de manera que s'adapta de través a l'enclusa per engomar» (Moll, *MiscAlcover*, 453), sembla que hi hagi d'haver aquí alguna supervivència mossàrab, emparentada sigui amb el celtisme cast. *COMBO* (DCEC) sigui amb el fr. *enclume* 'enclusa' que havia primer estat **een-cume*, INCUDINEM (menys probable allò, com sigui que MB resta en mossàrab i no es converteix en *m*).

Engomat. *Engomadura*. *Engomada*; *desengomar*, *-omat*.

CPT.: *Gomacandi*. *Gumifer*.

¹ «Afany d'un de la *goma*: D'un *gomós* que ja coixeix / ara jo'ls vaig a parlar / --- / son afany, / son neguit / --- / és anar sempre pulit / ---.»

Gomanella, V. *govanella* *Gomat*, V. *goma* *Gòmbit*, V. *gobi*

GOMBOLAR i més comunament AGOMBOLAR o GOMBOLIDAR, mots que ajunten el significat de ⁵⁰ 'amuntegar, aglomerar' (a), amb el de 'cuidar sollicitament, acaronar' (b): relacionats l'un amb l'altre i és versemblant que també hi hagi relació amb el llatí CŪMŪLARE 'acumular'; però com que seria obscura la manera com s'hagués produït aquest nexa, i com s'hauria arribat a certs detalls de la forma i sentit dels dos verbs, és més probable que abans que tot s'hagi partit d'un altre ètímon, que difícilment serà COMMOVITARE, sinó més aviat el llatí CONVOLARE 'aplegar-se amorosament', que, junt amb els seus afins VOLITARE, ⁶⁰

CON-VOLITARE, podrien explicar fonèticament la doble forma *gombolar* i *gomboldar*. □ 1.ª doc.: *gomboldar*, 1803, Belv.; *gombolar*, *agombolar*, 1864.

«*Gombuldar*: cuidar, *curare*», Belv., que Lab. recitifica ja en *gomboldar*. En l'ed. de 1839 aquest no porta res més, i a l'ed. de 1864 hi afegeix «*gombolar* o *agombolar*: apilotar».

La variant amb *a-* i sense *-d-* van usar-la, i ja aviat, molts escrRenaix., i més sovint amb el significat (a): «en la llar *agombola* / un feix d'estelles y de sec brançatge», Pons i Gallarza (mig barceloní, mig mallorquí), *J. Flo.* 1865; i Verdager el portava ja de la seva tradició vigatana, abans de pendre contracte amb els cercles floralescos, en el primer escalaborn de l'*Atl.*, 1867: ¹⁵ «*La Batuda dels Gegants* / --- Alcides --- va esquitllant-se / --- / No així, però, 'ls superbos tan depress-<s>a 'n sortian, / per la gran avinguda del mar *agombolats*, / cap endintre, a recules y a rossegons, fugian, / ells ab ells, ab la boga y armes agabellats» (ix, 2b) (sembla que ell mateix va passar ratlla al mot, i en la versió definitiva canvià totalment l'estrofa). «De Déu --- / per esguardar sa imatge la humanitat sense-ra / bé pot *agombolar-se*, d'esprits fent-ne un feix sol: / tant li valdria encendre un brot de romaguera, / o traure en nit foscana la punta d'un gresol», Adolf Blanch, *J. Flo.* 1867.

En la versió B de l'*Atlàntida*, presentada en l'any 1877, o sigui en l'original definitiu, que va sotmetre a un crític, es creu que Balari, Verdager havia escrit en el cant I: «Arrombollant arbredes, penyals del cim rodolan, / per terra 'ls freixes cruixen y faigs estrijo-lats, / y la fumada y flames amunt se caragolan, / ab fum y pols dels ròncs casals enderrocats» (I, 31a): amb una nota aclaridora del poeta «*arrombollar*: portar-se'n en remolí»; i el crític hi observava «*arrombollant*: corrupció de *agombolant*, del llatí *accumulare*? afegint la *b* després de la *m* com [!] en *cambrà* de *camera*».

Ara bé, en publicar-se això en l'ed. dels *Jocs Florals* de 1877 apareix canviat en *agombolant arbredes*, però en l'ed. definitiva, de 1878, junt amb altres canvis menors dins la mateixa estrofa, va posar-hi *tot capdellant arbredes*, que és ja el verb que havia usat en l'escalaborn de 1867. De l'edició de 1877 són també ⁴⁵ els versos «Gorgones --- capbussaren al mar esparverades / com fulles que *agombolan* les aygues al ivern» (VIII, 49b), vers que apareix ben diferent en els originals del 67 i del 77 i en l'ed. del 78.

Més tard d'altres ho usen així: «les llàgrimes se m'*agombolavan* en los ulls», G. Vidal de Val. (*J. Flo.* 1880, 256). Un altre bon vigatà, Genís Aguilar, va donar aqueix valor amb el substantiu: «aquells *agombolaments* de minyones com ella, que aixordaven ab l'escalfit de ses rialles» (*Mercè de Bellamata*, *J. Flo.* 1878, 191); «el grandió castell, aquell *agombolament* de pedra», Massó Torrents (*Croquis Pirinencs*, 125). I d'altres d'aquelles terres, també amb el verb: «Els segadors, de tornada del fons del Ampurdà, passaren també ab ses lluentes eynes, deixant arreu els camps pe-lats, y la paya *agombolada* a garballons vora 'ls aixaa-